

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 7044/21
13.11.2023. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ивана Илића и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јаковљевић, адвокат из Београда, ул. Косте Главинића бр. 25, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Весна Вукобровић, адвокат из Новог Београда, ул. Марка Челебоновића бр. 57/20, ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, вредност предмета спора 11.955.750,00 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П. 7499/19 од 04.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 13.11.2023. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П. 7499/19 од 04.10.2021. године у делу става првог изреке којим је утврђено да не производи правно дејство као апсолутно ништав уговор о доживотном издржавању закључен пред судијом Првог основног суда у Београду у предмету РЗ бр. 3081/11 дана 16.11.2011. године између ВВ из ..., као примаоца издржавања и туженог ББ из ..., као даваоца издржавања у делу у којем је прималац издржавања располагала уделом од 1/4 стана бр.7, површине 57м2, у ул. ... бр. ... у ..., постојећи на к.п. ...и уписан у лист непокретности ..., КО ..., а у преосталом делу става првог побијана пресуда се **ПРЕИНАЧУЈЕ и ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле АА из ... којим је тражила да суд утврди да наведени уговор не производи правно дејство као апсолутно ништав у делу којим је прималац издржавања располагала уделом од још 1/4 у истом стану.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду П. 7499/19 од 04.10.2021. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ББ из ... да тужиле АА из ... плати трошкове парничног поступка у износу од 171.750,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде под претњом принудног извршења.

Образложење

Побијаном пресудом Вишег суда у Београду П. 7499/19 од 04.10.2021. године ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље, па је утврђено да не производи правно дејство као апсолутно ништав уговор о доживотном издржавању закључен између ВВ из ..., као примаоца издржавања са једне стране и туженог ББ из ..., као даваоца издржавања са друге стране, који је оверен пред судијом Првог основног суда у Београду у предмету РЗ бр. 3081/11 дана 16.11.2011. године у делу за 1/2 идеалних делова којим је сада пок. ВВ располагала и 1/2 удела у заједничкој имовини сада пок. ГГ. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да суд утврди да не производи правно дејство као апсолутно ништав уговор о доживотном издржавању закључен између ВВ из ..., као примаоца издржавања са једне стране и туженог ББ из..., као даваоца издржавања са друге стране, који уговор је оверен пред судијом Првог основног суда у Београду у предмету РЗ бр. 3081/11 дана 16.11.2011. године у преосталом делу за 1/2 дела уговора, као неоснован. Ставом трећим изреке обавезан је тужени ББ из ... да тужиљи АА из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 341.185,00 динара.

Тужени је благовременом жалбом наведену пресуду побијао у делу у којем није успео у спору из свих разлога предвиђених у чл. 373 ст.1 ЗПП. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у ожалбеном делу у смислу одредбе чл. 386 ЗПП и утврдио да је жалба туженог делимично основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању сада пок. ВВ из..., као прималац издржавања са једне стране и тужени, као давалац издржавања са друге стране закључили су дана 16.11.2011. године уговор о доживотном издржавању пред судијом Првог основног суда у Београду у предмету РЗ бр. 3081/11. Тужени се обавезао да доживотно издржава пок. ВВ, а она да му у накнаду после смрти пренесе у својину двособан стан бр. 7, површине 57м², који се налази у улици ... бр. ... у..., постојећи на катастарској парцели ..., КО ..., уписан у лист непокретности ..., КО ... ВВ је у тренутку закључења уговора била удовица и била је уписана као власник стана, а давалац издржавања је њен братанац.

Дана 21.05.1967. године закључен је уговор о коришћењу стана бр. 1370 између Градског стамбеног предузећа са једне стране и ВВ са друге стране, чији предмет представља закуп двособног стана бр. 7, површине 57м², који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у улици ... у ..., у коме су као чланови породичног домаћинства носиоца станарског права ВВ наведени ДД, сестра носиоца станарског права, ББ, брат носиоца станарског права и дана 19.05.1988. године је наведен ГГ, супруг носиоца станарског права.

Дана 19.07.1971. године ГГ и ВВ закључили су брак пред матичарем Општине Стари Град у Београду. ВВ, као носилац станарског права и као купац са једне стране и "Београдска банка" дд, као продавац са друге стране, закључили су уговор о откупу стана који је оверен пред Првим општинским судом у Београду под Ов.бр. 5081/93 дана 20.04.1993. године, а чији предмет представља двоипособан стан бр. 7, површине 57м²,

који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у улици ... у ..., који је ВВ, као купац у целости исплатила 19.09.1994. године.

ГГ преминуо је 03.11.2010. године и од законских наследника првог наследног реда оставио је супругу ВВ и ћерку из ранијег брака тужиљу АА. Поступак расправљања заоставштине пок. ГГније вођен. ВВ је преминула дана 28.12.2012. године.

Одлучујући у овој правној ствари Виши суд у Београду је пресудом П. 7564/17 од 23.01.2019. године ставом првим изреке одбио као неоснован тужбени захтев тужиље да суд утврди да не производи правно дејство као апослутно ништав уговор о доживотном издржавању који је закључен дана 16.11.2011. године пред Првим основним судом у Београду у предмету РЗ бр. 3081/11 између ВВ из ..., као примаоца издржавања са једне стране и туженог ББ из ..., као даваоца издржавања са друге стране. Наведена пресуда укинута је решењем Апелационог суда у Београду Гж 5194/19 од 06.11.2019. године, јер по налажењу другостепеног суда првостепени суд је пропустио да утврди да ли предметни стан представља заједничку својину супружника који је стечен за време трајања брака и да ли је предметни уговор о доживотном издржавању ништав у делу којим је сада пок. ВВ располагала и уделом сада пок. ГГ у заједничкој имовини.

Поступајући по налогу другостепеног суда првостепени суд је у поновном поступку поново ценио утврђене чињенице и извео доказ читањем стамбеног досијеа ВВ и утврдио да се у досијеу налази копија личне карте ГГбр. ... у којој је као адреса пребивалишта наведена улица ... бр. ... у ..., као и изјава ВВ којом под кривичном и материјалном одговорношћу тврди да она као носилац станарског права – купац и чланови њеног породичног домаћинства немају други стан у својини нити стан који користе по основу станарског права, а у стамбеном досијеу се налази и допис ВВ од 31.05.1988. године који је упутила “Беобанци” дд у којем је навела да је иста носилац станарског права и да су остали корисници стана само њен супруг ГГ, а на основу које документације поред уговора о коришћењу стана је и касније закључен уговор о откупу стана 20.04.1993. године и издата потврда “Беобанке” дд Београд 19.09.1994. године да је ВВ исплатила целокупну купопродајну цену стана.

Првостепени суд закључује да је сада пок. ВВ стекла право својине на предметној непокретности по основу закљученог уговора о откупу стана за време трајања брака и брачне заједнице са покојним ГГ, који је претходно био унет у уговор о коришћењу стана и који је имао пријављено пребивалиште на предметној адреси, као и да је својина стечена трансформацијом станарског права по нетржишној цени која је формирана по посебним нетржишним елементима због чега се по мишљењу првостепеног суда у конкретном случају одступа од општих принципа деобе заједничке имовине према доприносу брачних другова у стицању и прихвата принцип правичности да су сувласнички удели супружника једнаки и због тога делимично усвоја тужбени захтев и утврђује ништавост уговора у делу којим је пок. ВВ располагала уделом пок. ГГ од 1/2. Оваква одлука првостепеног суда се не може прихватити у целости као правилна.

Првостепени суд је погрешном применом материјалног права закључио да је применом одредбе чл. 103 ЗОО уговор ништав у делу којим је прималац издржавања располагала уделом од 1/2 стана.

По одредби из чл. 194 ст.1 и ст. 2 ЗОН предмет обавезе примаоца издржавања могу да буду индивидуално одређене ствари или права која у тренутку закључења уговора припадају примаоцу издржавања.

Супружници сада пок. ВВ и пок. ГГ, су били суносиоци станарског права на стану и обоје су имали право на откуп друштвеног стана под повлашћеним условима из чл. 16, чл. 18, чл. 18а, чл. 20 и чл. 21 Закона о становању, па стан представља њихову заједничку имовину са једнаким уделитема, независно од чињенице ко је од брачних другова уговорни носилац станарског права и ко је са носиоцем права располагања закључио уговор о откупу стана. Нема доказа да је њен супруг био носилац станарског права или власник другог стана и да су постојале околности због којих би његово право на откуп било искључено. Првостепени суд није имао у виду чињеницу да је ГГ преминуо 03.11.2010. године и да је у смислу одредбе чл. 9 ЗОН у првом наследном реду оставио супругу ВВ и кћер - тужиљу АА, као и да је по чл. 206 ст. 1 ЗОН отворено његово наслеђе и да је заоставштина по сили закона прешла на његове наследнике у тренутку његове смрти у смислу одредбе чл. 212 ЗОН. ВВ и тужиља су постале наследници на заоставштини пок. ГГ коју представља сувласнички удео од 1/2 стана са једнаким наследним уделитема свака по 1/4. ВВ је у тренутку закључења уговора у смислу чл. 194 ЗОН могла пуноважно да располаже уделом 3/4 стана, а у смислу одредбе чл. 47 ЗОО предмет уговора о доживотном издржавању је недопуштен за удео од 1/4 који је представљао имовину тужиље, по основу наслеђа иза пок. ГГ. Због тога је преиначена одлука првостепеног суда у ставу првом изреке побијане пресуде одбијањем захтева утврђење ништавости уговора за удео од 1/4 којом је сада пок. ВВ могла да располаже. Жалба је у преосталом делу неоснована јер ВВ није могла пуноважно да располаже тужиљиним имовином.

Имајући у виду све напред наведено одлучено је као у ставу првом ове пресуде применом одредби чл. 390 и чл. 394 тач. 4 ЗПП.

Неосновано се жалбом туженог указује да је првостепени суд ставом првим изреке пресуде повредио одредбу чл. 3 ЗПП и прекорачио постављени тужбени захтев делимично усвојивши непостојећи захтев тужиље. Ово са разлога што је тужиља на рочишту одржаном дана 12.10.2017. године, преиначила тужбу истицањем захтева за утврђење ништавости целог уговора о којем је првостепени суд и одлучио и по којем се тужени упустио у расправљање.

Такође су неосновани жалбени наводи туженог да првостепени суд приликом доношења одлуке није утврдио ли је приликом утврђивања откупне цене стана узет у обзир стамбени допринос оца тужиље и да ли је та цена била бенефицирана. Ово са разлога што је првостепени суд извршио увид у стамбени досије стана бр. 7, који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у улици ... у ..., површине 57м², и утврдио да је тужиљин отац, сада пок. ГГ био члан породичног домаћинства сада пок. ВВ у тренутку закључења уговора о откупу стана и да се у истом налази фотокопија личне карте ГГ, као и изјава ВВ која под пуном кривичном и материјалном одговорношћу тврди да она као носилац станарског права – купац и супруг као члан њеног породичног домаћинства немају други стан у својини нити стан који користе по основу станарског права, док из самог стамбеног досијеа произилази да се радило о откупу друштвеног стана по Закону о становању из чега је довољно јасно да цена није била тржишна.

Неосновани жалбени наводи туженог да је отац тужиље откупом стекао стан од ПИК "Тамиш". Ово са разлога што је ВВ у својој писаној овереној изјави потврдила под кривичном и материјалном одговорношћу да она као носилац станарског права – закупац и њен супруг ГГ немају други стан са станарским правом или у својини. Из поднетих исправа произлази да је стамбена потреба пок. ГГ била решена коришћењем спорног стана на којем је његова супруга била носилац станарског права, а из стамбеног досијеа и навода тужиље произлази да је ГГ предавао практичну наставу у ..., нема доказа да је радио у ПИК "Тамиш" па је суд правилно поступио када је одбио предлог туженог за прибављање обавештења од од наведеног комбината и супротни наводи жалбе нису основани.

Пошто је преиначио одлуку против које је изјављен правни лек другостепени суд је одлучивао о трошковима целог поступка у смислу одредбе чл. 165 ст. 2 ЗПП. Тужиљи по одредби из чл. 153 ст. 2 ЗПП према опредељеној вредности предмета спора и успеху у спору припада део трошкова и то: награде по АТ за састав тужбе у износу од 16.500,00 динара, састав једног образложеног поднеска у износу од 16.500,00 динара, заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, тако да укупни трошкови по АТ у време пресуђења износе 123.000,00 динара, као и део судске таксе на тужбу и пресуду сразмерно постигнутом успеху у износу од по 24.375,00 динара, по важећој ТТ, а што све укупно износи 171.750,00 динара.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија
Марина Јакић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић